

ПОНЯТТЯ ТА ТИПОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ

лекція

ПЛАН

1. Поняття та функції політичної системи
2. Типологія політичних систем

- * Політична система – це сукупність і механізм взаємодії державних і політичних інститутів, політичних відносин, а також політичних і правових норм.

СТРУКТУРА ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ

ПОЛІТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ
СУСПІЛЬСТВА

ПОЛІТИЧНА СВІДОМІСТЬ І
ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА

ПОЛІТИЧНІ ПРИНЦИПИ І НОРМИ

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Модель політичної системи Д. Істона

Функції політичної системи суспільства

```
graph TD; A[Функції політичної системи суспільства] --> B[Визначення цілей і завдань суспільства]; A --> C[Мобілізація ресурсів]; A --> D[Владно-політична інтеграція суспільства]; A --> E[Регулювання режиму соціальної діяльності]; A --> F[Легітимізація (забезпечення правових норм і законів)];
```

Визначення цілей і завдань суспільства

Мобілізація ресурсів

Владно-політична інтеграція суспільства

Регулювання режиму соціальної діяльності

Легітимізація (забезпечення правових норм і законів)

Критерії типології політичних систем

1. За типом легітимного панування (М. Вебер)
2. За типом суспільно – економічної формації (К. Маркс)
3. За типом влади , політичного режиму
4. За політичною культурою (Г. Алмонд)
5. За характером зв'язків із навколишнім середовищем (К. Поппер)
6. За характером політичних цінностей, що становлять основу правління (Ж. Блондель)
7. За характером політичного процесу

Типологія політичних систем за Г. Алмондом

Тип ПС	Характеристика	Країни
Англо-американська	Стабільність, однорідна політична культура, структурована багатопартійність, розподіл влади на законодавчу, виконавчу й судову. Громадяни понад усе цінують свободу особи, масовий добробут, безпеку. Суб'єкти влади – службовці, що отримали мандат виборців.	США, Великобританія, Австралія
Континентально-європейська	Попри різноманітність політичної культури та широкий спектр партій, тяжіє до ліберально-демократичних традицій, збереження усталеного суспільного механізму, захисту від модерністських новацій.	Франція, ФРН, Італія
Доіндустриальна (частково-індустриальна)	Поєднання західних цінностей з етнорелігійними традиціями, невиразним розподілом влади, виконавча влада втручається в справи судової. Часто домінують авторитаризм, насильство, нестабільність, низький рівень політичної активності громадян, конфлікти на релігійному, мовному, регіональному ґрунті.	більшість країн Азії, Латинської Америки
Тоталітарна	Однорідна політична культура, високий рівень суспільної інтеграції, централізація влади, що досягається насильством і знищенням опозиції. Функціональна нестабільність, засилля бюрократії, корупція.	СРСР, нацистська Німеччина

ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Політична система – організована на єдиній нормативно-правовій основі сукупність взаємодій політичних суб'єктів, пов'язаних зі здійсненням влади та управлінням суспільством.

ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА

ЕЛЕМЕНТИ

1. Політична влада
2. Політичні інститути
3. Політичні відносини
4. Політична культура
5. Політична свідомість
6. Політичні принципи
7. Правові норми
8. Методи політичної діяльності

ПІДСИСТЕМИ

1. **Організаційно-інституційна**
(державна, політичні партії, об'єднання, церква)
2. **Регулятивна**
(норми права, норми моралі, звичаї)
3. **Функціональна**
(політичний режим, політичний процес)
4. **Комунікативна**
(засоби масової інформації та комунікації)
5. **Духовно-ідеологічна**
(політична свідомість, політична культура)

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

